

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezés; budapesti napló; pótlék-hír a Csekonics-ház beomlásáról, Budavár szépülése, a pesti gymnastikai intézet próbatéte, magyar játékszini előadások; abauj-s temesmegyei tisztújítás; különféle nagy-szebeni rendkívüli felfedezés, a pozsonyi sz. Erzsébet-zárdarend százados ünnepélye; Greguss Mihály †; liumei földrengés; adakozások a vízkárosultak fölségelésére; 's a t.) Amerika (az indiánok közt ellenségeskedés támad; 's a t.) Portugália. Spanyolország (nyilvános fölszólítás a castiliaiakhoz; bayonnei 's havannahi hírek; a cortes-meguyítás nov. Sikára határozva; Oraa fogva; 's a t.) Anglia (szerencsétlenség gőzhajón; a birminghamiak szerencse kívánata a parisi nemzetörséghez; O'Connell jelen politikai helyzete; lapvélemények a londoni radical gyűlésről; 's a t.) Franciaország (politikai nézetek a schweizi mexicói ügyről; öngyilkosságok elhatalmazása; gyarmati viszonyok; 's a t.) Schweiz. Olaszország. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavízjárás.

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. fölsége Pongrácz Eugen gr. 6 sz. huszár ezr. főhadnagyot es. kamarássá nevezni méltóztatott. (W.Z.) —

Budapesti napló Lapjaink 77ik számához pótlékul jelentjük, miszerint azon szerencsétlenség, mely a Csekonics-féle házban fal-bedőlés által történt, csupán onnan származott, hogy az árvíz által kimosott alapfal sebesen arra hajtó koci okozta rázkódás következtében összeomlott. E szerint tehát az egész szerencsétlenséget csupán véletlen balsorsnak tulajdoníthatni, 's így már most hiteles tudósítás után jelenthetjük, hogy a kőműves nincsen fogva. Az építő katonaság ez alkalomkor is kitünteté hasznosságát, mert csupán dologhoz értő munkálatának köszönhető az egyik kőműves-inas életben maradt. — Buda-vár 's körülete folyást szépül; a várkaput ugyanis sóskúti szepkövekből igen csinosra változtatták 's föltte aranyozott réz bütikkel írva uralkodó fejelmünk ő föls. neve ragyog és az év szám. Az utcák egy részét már lapos kövekből készült járdák díszesítik, 's a földalatti csatornák is naponkint kiterjedtebb hasznauk lesznek. — Clair Ignác ismét gymnastikai intézetében Pesten szeptember 30ikán mentek véghez a nyilvános próbatétek. A két testvér-városbul összegyűlt közönség nagy száma nyilván tanusítá, mikép e' hasznos intézet iránt folyást növekszik a köz részvét. A tanítványok meglepő próba-mutatványi köz méltányt arattak. — Nemzeti színpadunkon f. hó 3ikán Szigligeti „Pókaiak“ című eredeti színművét adak színészink másodsor; 4ikén „Kastély az országuton“ vigj. I felv. Kotzebuetől, követe ezt Jansa hangversenye, mellyben kivüle Schodelné, Conti, Erkel, Schlesinger, Doppler és Weindl részesültek; 5ikén „Montechi és Capuletti párt“ dalmű jött színpadra, Schodelné Romeo szerepét adá, még pedig már nem mind vendég, hanem rendes tagja nemzeti intézetünknek, Theobald szerepében Zettelmann lépett föl mind vendég. Gaal holnapra hirdetett „Peleskei notárius a“ jövő hétfőre (oct. Sára) van halasztva.

Az abauji tisztválasztás folytatása: főjegyző lett: Kelez István, al: 1ső Kunsch Gábor; 2dik Szentimrey György; főadószedő: Tóth Zsigmond; számvevő: Putnoky Zsigmond; főügyész: Olasz János, al: 1ső Moys Imre, 2dik Kallos Dániel; kassai járásban fősz. bíró: Szentimrey And., al: Szentpétery József; esküttek: Martinides László és Lehovszky Lajos; aladószedő: Diófy Miklós; füzéri jár. fősz. bíró: Láncey József, al: Bérczay Albert; esküttek: Kelez Eduárd, Komjáthy Lőrincz; aladószedő: Kelez Vincze; gönczi jár. fősz. bíró: Rátkay Pál, al: Kazinczy László; esküttek: Karsa Pál, Kovács Ferenc; aladószedő: Ferdinandy Mihály; szikszói jár. fősz. bíró: Szobonya János, al: Darvas Ant.; esküttek: Péczely Ján., Vécesy György; aladószedő: Putnoky Ján.; eserhádi jár. fősz. bíró: Melzer Aloiz, al: Vendégly József; esküttek: Halmi János, Kriston Pál; aladószedő: Tasnády István; utak felügyelője: Jászay József; esendbiztosok: Horváth György, Pamlényi Pál; utbiztosok: kassai jár. Toth János; gönczi jár. Serke Pál; füzéri jár. Szentpétery János, szikszói jár. Kenedics János; eserhádi jár. Terbócs László; levéltárnok: Klestinszky István; főorvos: Horn Ferenc; földmérő: Gérich Istv.; várnagy: Korponay Istv.; hajduk hadnagya: Botka Ferenc; ménlovak főügyelője: Mezős Pál. —

Temesvár, oct. 1szején: Temes megye RRdei mult szeptember 24kén tarták ebeczky Tihanyi Ferenc főispán-helyettes elnöksége alatt tisztújításukat. Reggeli 8 órakor hallgatott szent mise után a megye ő házában teremében gyűltek össze a megyei RR, hol a főispánhelyettes bevezető, főjegyző választó, 's első alispánnak a tisztikar nevében is tett hivatalos beszédük után a tisztújítás kezdetét vevé. Első alispán lett közfelkiáltással Desewffy Antal, 2dik Laczkovics János; főjegyző: Várkonyi Ádám, al: 1ső Lukács Ignác, 2dik Ormos Zsigmond; levéltárnok: Jablonczay Ádám; főadószedő: 1ső Bogma István, 2dik Ormos András; fizetési bírák: Laczkovics István, Vizkelety Ignác; számvevő: Fischer István; főügyvéd: Slachta Lajos, al: Arizy Károly; hadnagy: Zsivkovics Sabbás; várnagy: Szilágyi Ignác; fősz. bírák: Kövér János, Szabó Antal, Papházy Miklós, Gyika Tivadar 's Ambrózy György; al: Balásy Sándor, Kápdebo János, Bogma Mihály, Körtvélyessy János, Csiky István, Kumanovics Sándor, ifj. Muslay László, Osztoics György, Vukovics Sabbás; esküttek: Rácz Béla, Szabó József, Horváth József, Mesko Ezechiél, Csiky Emánuel, Gyika György, Trtyánszky András, Hollósy Mihály, Kardos Imre, Csiky József, Hajossy Lajos, Kápdebo János; esendbiztosok: Korényi Zsigmond, Prusinszky Mik.; természetényi biztosok: Rozer Jakab, Bolya István, Dlhoczky István és Joánovics Miklós. E' tisztikar választása legnagyobb renddel, minden kiesapongás nélkül, 's egy nap alatt ment véghez. Temes megyének nemessége az utólsó összehírás szerint 743ra megy. A tisztújítás után főispánhelyettesünk fényes lakomával vendégelte meg a megyei RRt; este pedig a mult hó közepén megnyitott casinó intézetünk városi táncztermünkben tánczvizalmat adott.

KÜLÖNFÉLE: Nagy-Szebenben mult hó közepe felé az ottani sz. egyház kijavításakor a padláson szemét 's kövek közt egy emberi csontváza akadtak, 's rajta következő félig elkorhadt ruhadarabokra: két zsebű 's ércz gombu ujas mellény, az egyik zsebben kules, másikban burnótszelenze; ing csont gombokkal; fölkonnyított szélű kalap; selyemnyakkendő többszörösen körül font kötéllel; rövid bőrnadrág; szarvasbőr keztyük; gyapju harisnyák 's bőrczipék fa-sarkkal. A csontváz alatt egy deszkadarab feküdt, mellyen J. S. 1737 vala olvasható 's alatta kereszt látható, ács-rajzonnal durván mázolvá. A csontváz eltemetés végett azonnal átadák a rendörségnek. Ki volt e' szerencsétlen, nem tudhatni, 's bajosan is fog valaha napfényre jöhetni, mert az érintett deszkadarabon kívül

nincsen semmi legkisebb jel is, miről nyomába lehetne igazolni a titokteljes történetnek. Hihető azonban, hogy kőműves volt azon szerencsétlen, 's a szegyház-építéskor maga fölakasztá magát, vagy pedig társai által megfojtaték, kik őt aztan mindenféle lom közé rejték. — Pozsonyban sept. 22kén délutáni 3 órakor pompás vecsernyével kezdék meg sz. Erzsébet-zárdarend némben-szerzetesi ottani megtelepülésök százados évnapja ünnepelését. Másnap az ünnepélyhez alkalmazott jeles egyházi beszéddel nyitá meg az isteni tiszteletet Prybila József apát, kanonok 's volt pozsonyi lelkész, azután pedig Jordánszky Elek tinnini fölszentelt püspök fényes szertartásu misét monda, mit a polgári katonaság üdvövesi kísé- rének. Az egyházi ünnepélyt nyolcz napig tartott rendes ajtatosság zárá, mellyen mindig nagy számu hívők valának jelen. — Greguss Mihály pozsonyi ágostai hitvallásu lyceumi böseleskedés-tanító sept. 27kén élte 46ik évében elhunyt. Mellözve egyéb bokros érdemeit az üdvözültnek, miket magának nevelés körében szerze, csak azon egyet említjük, hogy elnöke volt azon pozsonyi magyar társaságnak, mellyből nem egy bimbó kezde már fejledezni nemzeti literaturánk számára. Halálát a korán elhunytak az egész lyceumon kívül neje, szül. Farkas Lívia, 's öt kiskoru gyermeke gyászolják. — Fiumében sept. fogytán ismét kétszeri erős földrengést tompa földalatti morajjal éreztek. — Az árvíz által károsultak fölségelésire küldöttek: Békes megye 1011 fr. 44³/₄ kr., a nagybányai ügyelőség 480 fr. 38 kr., Nyitra megye 4534 fr. 34 kr., 's egy a mértéket meg nem üő aranyat, Trencsin megye 2136 fr. 35 kr., 's egy spanyol és 1 magyar mérték alatti aranyat, Arad megye 778 fr. 29 kr., Bőle püspök gyűjtése 675 fr., a rónaszéki sóaknászok 76 fr. 10 kr., a bográni kam. számtartóság 49 fr. 6 kr., Verőcze megye 1144 fr. 24 kr., Lubló-Podolin kam. helységek 8 fr., Győr város 189 fr. 12³/₄ kr., a besztercebányai műkedvelő színész-társaság egy színi mutatványból 200 fr., Sztankovics István g. n. e. érsek 's metropolita gyűjtése 1069 fr. 19 kr., mellyhez ő maga 400 forinttal járult, a temesvári városi tanács 3 fr. 10 kr., a facseti kam. tisztartóság 16 fr. 15 kr., Kassa város 200 fr., jász 's kun kerület 204 fr. 37 kr., Trenchin város 337 49³/₄ kr., Abauj megye 10 fr. 58 kr., ujonnan: 289 fr. 43 kr., 13 fr. 36 kr., 87 fr., — kr., 2 fr. 52 kr., a szilágysomlyói sötiszség 7 fr., mind pengőben. —

Amerika.

Ujyorki hírek aug. 29keig terjednek, szerintük a kormány szigoru bánásmódja az indiánok ellen, ezek közt ellenséges szellemet támasztá, mi komoly következményekkel fenyeget; a csirokezek ugyanis tanács-házat építének, melly az eddigieknél e' nemben bizonytal legnagyobb; minden táj felé hírnököket küldének ki, kik sept. egyik napjára hinák össze az indiánok minden törzsökét köztanácskozásra; e' mozgalom hihetőleg a határszáron lakó törzsökök egyesülésének előjele. A csirokezek igen vigyázólag 's titkosan intézék az egészet; Gaines tábornok azon kívánatait fejezé ki a kormánynak, miszerint e' nagy indián gyűlésben fegyveres erővel részt vehessen, 's hihetőleg ez volna a legjobb eszköz terveik gátolására. — Egy ujorleansi lap Tampicobul azon hirt közli, miszerint a francia hajóserég még felévi ostromzárta készülget; ez azonban a parisi hírekkel tökéletesen ellenkezik, mellyek a Mexico 's Franciaország közötti egyenetlenségek mentül előbbi elhárítását híresztelgetik. — Texasi lap szerint Texas és Nagybritannia közt kereskedési szerződés kötött, mellynek következtében texasi hajók 's áruk a britt kikötőkben azon kedvezéssel birandnak, mellyek mexicói lobogók alatt éltek 's a britt hajók olly föltétek alatt köthetnek ki Texas révpártiban, mik iránt a mexicói kereskedési szerződés azokat biztosítja.

Portugália.

(Angol Courier.) Lissaboni sept. 11keig terjedő hírek szerint a cortesválasztások a fővárosban még nem értenek véget; a pártok ugy látszik sulyarányban fognak a követházban képviseltetni, Rodrigo da Fonseca Magelhaes fog legtöbb befolyással birni. Több lissaboni lap felszólítja a kormány organumit, nyilatkozzanak: vajjon a braganzai hgnő megesküött e az új alkotmányra? E' kérdés hihetőleg oda czéloz, hogy rendelkezni bocsátassék ki, melly által az özvegy császárné nyugpénze a hi- letevétség felüggesztetik. — A tartományokban több műueli csapatot szétzatlattak, két főnököt elfogtak 's föbelövének. — A tulzó-szabadelmük még folyást zajognak; sept. 9én a király ugyanis a 2 's 10ik gyalog ezred fölött szemlét tartá, midőn a 10. ezred, mellynek ezredese tulzó-szabadelmü párt embere, laktanyájában vonulna, a népcsoport: „Eljen az 1820ki tiszta 's változatlan alkotmány! eljen a hajógyári osztály! eljen Cabreira vitéz ezredese, a charmarrok (cartisták) félelme!“ kiáltással kísé- rére. A népcsoport 400 főnyire növekedék 's többnyire a legaljasabb népből; a katonaság eljenkiáltásikra néma maradt.

Spanyolország.

Madrid, sept. 16kán: Latre hadminiszer a terueli tartományi biztos- ság jelenléteben kihallgatván Oraa tábornokot azon okok iránt, mellyek miatt a morellai ostrom olly szerencsétlenül mult el, nyilvánosan meg- ölelé őt, miután hallá, hogy az egész szerencsétlenséget az elelemszálli-

tók okozák, kik nem láták el annak idejében szükséges élelemmel az ostromlókat; a szállítók ellenben oda nyilatkoznak, hogy kötelességüknel sokkal többet cselekvének. — Ofaia gr., mint mondják Parisba menend követül. — Miután a madridi hatóság's tartományi biztosság fölrata olly csekély vagy épen semmi sükert nem szült a királynénál, azon hír kezd a fővárosban terjengni, miszerint a polgárkatonaság közt aláírás végett újabb fölrat kering, melly még sokkal határozottabb hangon van szerkesztve. A mérsékpárti sajtó a cortes minélelőbbi összehívását ajánlja a királynénak, hogy veszély esetén legyen törvényes támasza, mellynel menedéket kereshessen. A cortesül azonban keveset várhat az udvar, mert az mindaddig csak szólástehetséget tanúsít, tette pedig soha nem mutatkozik hajlandónak. — Sept. 13kán haditörvényszék ült össze Ortiz de Velasco elítélésére, ki a mult juliusban felfödözött carlospárti összeesküvésnek egyik főreszese volt. Az ítélszék regg. 10 órakor ült össze 's csak éjfélkor végzé munkalátit. Velasco megvallá ugyan, miszerint ő a trónkövetelő szolgálatában tábornoki rangot viselt; de egyszersmind hozzá tevő, mikép Madridba küldetésének czélja csak béke-szerzés volt a királynéval, 's hogy e végre többször tanácskozik titkon Caballero követtel, kinek ígérete következtében a madridi főkormányzóval szülhetáshoz volt reménye; később mindazáltal meggyőződék, miszerint Caballero republicanus összeesküvésnek tagja. E' menség alaptalannak bizonyulván be, Ortiz de Velasco's bizonyos Alvarez összeesküött egyértelműleg halálra ítéltettek. A halálos ítélet jelenleg helybenhagyás végett a madridi főkormányzó előtt fekszik. — Puerto-Rico szigeten a rendkívüli hadiadó zendületet készül támasztani 's a cubai lakosság is rendezartól retteg. — Az új minsterségtől igen keveset vár a közvelemény. Frias hg alig négy lábnyi magas siket emberke, inkább regény- 's versíró, mint politikus, fiatalkorában titkos társulatoknál dolgozott, 's ezáltal népszerűséget szerze. Vallgornera marq, a cataloniai mérséki párt főnöke, némi tudományossággal is bír ugyan, de még inkább hízelgő, kétszínű előadással, melly ritkán hibázza el a hatást; Ruiz de la Vega, ügyvéd, Virgil 's Horácus verseit jobban ismeri, mint a nagy politikusok irományit, hajdan szabadelmű volt, de száműzetési ideje alatt sokat forgott a toryk közt, 's ezáltal maga is azzá lett; Montevirgen leggyűlöltebb valamennyi közt, ravasz 's álnok magaviselete miatt; Aldama végre szük eszű, nyers, bárdolatlan és szolgalelkű katona. Egész Spanyolország bensőleg meg van győződve, hogy e' minsterség legfőlebb csak a cortes összegyűléseig fogja magát fűntartani; addig azonban igen hihetőleg még új fordulatot menendnek keresztül a nyilvános ügyek. —

Madridban sept. 16kán: reggel következő tartalmu nyomtatott carlospárti fölszólítást találtak minden utcán az ajtók előtt: „Az új-castiliai legfensőbb junta. Castiliaiak! A' győzhetetlen d. Carlos győző fegyverei a' fővárosba jövésrekészülnek, megszábadítandók Önöket egy maroknyi diadvadász 's minden gyalázatos förtellemmel elaraszott gyáva zsarnok csoporttal. A' század hadvezére, a' morellai győző, rövid idő mulva elfoglalandja e' fővárost; de ne rettegjenek semmitől, az éjszakai hatalmak közbenjárulta minden akadályt 's bajt elhárítá, az asturiai hg fogja átvenni a' spanyol kormányvezését, mellyről atyja lemond számára, a' királyság kormányzását megtartván. (A' spanyol eredetiből, melly így hangzik: „El principe de Asturias empunará el cetro espanol que su augusto padre le cede, conservando el gobierno de la monarquia;“ nem tűnik ki világosan: kettő közül mellyik viendi a' kormányt.) VIIIk Ferdinand leányát nőül veendi az asturiai hg 's a' fős. özvegy Olaszországban fogja azt élvezni, mit jogszerint kívánhat. Feledése az elkövetett tévelygéseknek, közbocsánat minden politikai vétkesnek, őszinte kibékülése minden pártnak, örökre biztosítandjak a' békét, rendet 's igazságot, mikre e' szerencsétlen országnak olly nagy szüksége van, miután a' pusztító polgárháboru szörnyei olly iszonyu inségre juttaták. Castiliaiak! Halljátok az ész és szelidség szavát: Spanyolországnak csak egy zászlója, királya, vallása 's hazája van; a' nemzeti jóllét minden barátja csak ezek alatt egyesülhet. A' király összehívandja a' régi spanyol cortest, 's a' korszellem politikai kívánatit olly alaposan teljesítendi, mikép azt a' társaság jelen állapotja parancsolja. Az inquisitio és zsarnokság korszaka elmúlt, 's nem ez intézvények föllátlásaért harezolának a' győzhetetlen navarraiak 's baskok, vagy a' hős elszántságú arragoniaiak cataloniai vitéz társikkal; nem! mindnyájan csak törvények, igazság 's szerencsék mellett küzdének. A' christinói párt legnagyobb része ugyanez ügyért buzog; eddig az eszközben különbözének egymástól, de most értjük szándékjokat, 's véget vetendünk véres küzdésinknek, 's mátol mindnyájan érdemesek leszünk a' spanyol nevezetre, mit néhányan, kik el nem fogják kerülhetni a' büntető törvények súlyát, megfertőztetének. Castiliaiak! Engedelmisség a' királynak 's törvényeknek; ezt parancsolja a' legfensőbb kormányjunta. Madrid, sept. 12dikén.“ Mi szándék létesíté e' kongó fölszólítást, könnyen képzeltetni. A' föllengősdiak, látván, hogy két fölszólításuk olly csekély sikerü maradt a' királynénál, e' most közlöttet koholák, mellyel a' carlosiaknak 's mérsékpártiaknak egyenlőn árthatni véltek, azon nézetet terjesztvén el a' nép között, miszerint a' főnálló kormány alkuba kíván bocsátkozni a' trónkövetelővel, mitől annyira iszonyodik minden spanyol alkotmánybarát. E' szándék megsemmítésére a' kormány azonnal nyilvánosan hirdetteté, miszerint alkudozásba bocsátkozásról még eddig nem is gondolt 's nem is szándékozik ollyasmint elkövetni. — A' cortest nov. 8kán fogja megnyitni a' királyné. —

Espartero serginél számos szökés történik naponként. — Bayonne, sept. 17kén: Némelylek mindenkép rettetgetni törekszenek a' népet a' trónkövetelő jövendő hadi munkalátival, miktől azonban józanal keveset tarthatni, ha meggondoljuk, hogy d. Carlos már ennél szerencsésb körülmények közt is egészen Madrid falai alá nyomult, 's mindannyiszor elhatározó csapás nélkül ismét visszavonult. Ha pedig a' trónkövetelő csakugyan ujra megjelenni merészkednék a' főváros falai alatt, Es-

partero ugyanazon időben fogna egész erejével ott termeni, melly képes lenne nyílt csatában is jó sikerrel mérkőzni az ellenséges csapatokkal. Egyébiránt úgy látszik, hogy Maroto Bilbao ellen szándékozik indulni, 's így a' fővárost még addig semmi veszély nem fenyegeti, kivéven a' nyugtalan elmék zavargását, mellyek napról napra félelmesb színben kezdenek mutatkozni, elannyira, hogy épen nem egészen valószínűtlen, miszerint rövid idő mulva radical minsterség jutand polczra, mit a' királyné bajosan fog elkerülhetni, ha népe bizalmát továbbra is megtartani kívánja. — Havannahi hírek szerint az utolsó katonai zendület kolomposi még börtönben ülnek 's már újabb zendület-kiütéstől kezdnek rettegni a' hatóságok. Puerto-Rico sziget megnyugtatására 600 ember indult már ki a' spanyol kikötőkül, 's néhány nap mulva újabb 400 ember menend hathatós segélyeszközlés végett. — Sept. 16ki telegrafi sürgöny szerint Latre már végkép lemondott a' hadministerségrül, Oraa tábornokot fogságra vité a' kormány, 's helyébe van Halen tábornokot nevezé ki a' középponti sereg fővezéréül. Ugyanazon hir az alkotmányosak egy újabb veszteségről emlékezik; Alaix tábornok ugyanis Artajonát elhagyá, Arga folyamon tul megtámadni szándékozván a' carlosiakat; ezek azonban váratlanul sokkal nagyobb erővel rohanák meg őt, 's kemény csata után 200 főnyi veszteséggel visszavonulni valának kénytelenek az alkotmányosak. Utóbb a' csata megújult 's Alaix sebet kapott, Echeverria carlosi tábornok holtan föde a' csatátért. — Espartero Estella elől távoztakor sánczkosarait 's egyéb fából készült ostromszereit fölguytatván, a' szomszéd erdő is lángba borult, 's a' kár fölszámíthatlan, mellyet e' vigyázatlanság okozott. A' vianai kormányzó azonnal katonaságot rendelt ki a' tűzoltásra, különben bizonyára az egész erdő elpusztult volna. — Sept. 15kén gyors hírnök indult a' fővárosbul, tudatni a' külföldi spanyol követekkel az új minsterség kineveztet a' kormány legújabb vezérelveivel együtt. A' föllengősdiak folyvást minden uton küzdének a' minsterség ellen, 's a' minsterelnök naponként több fenyegető levelet kap. Ez oldalról mindazáltal még eddig komolyabbszerű veszélyt nem várhatni; de igenis egy titkosb ösvényrül, melly a' kir palata legbensőbb folyosóiban vevé eredetét, 's már is veszélyezteté a' minsterség helyzetét. Pio Pita Pizarro, Montes de Oca, Fernando Narvaez 's Bravo Murillo már rég nyilván fölléptek volna, ha legalább egy spanyolországi grand allana közöttük, ki polgári dicsvágyukat elfödhetné bíborával. Mind e' számtalan titkos ármány azonban nem képes annyira veszélyeztetni a' minsterség helyzetét, mint a' naponként növekedő penzhiány. Minden élelemszállítási szerződés sept. végével megszűnik, 's újabb szállítvány-vállolásra még eddig senki nem jelentkezék; Safontpenz-váltó ajánlatit pedig teljességgel nem fogadhatni el. —

Anglia.

London, sept. 21kén: Három nap előtt Manchesterben iszonyuszerencsétlenség történt gőzerőművek elpattanása által. Jones és társ. ugyanis 200 embernél többet használnak vasgyárakban 's két gőzerőművet, mellyek egyike 16, másika pedig 8 lőerejű; mult héten az utóbbi erőmű új gőzkatlant kapott, melly az első próbát közelégületre állá ki. 18kán reggeli 6 órakor mintegy 12 dolgozó állott a' kemence előtt, némi előleges munkalátokat teljesítve, midőn rögtön álgylövéshez hasonló durranat vala hallható, melly az egész kemenczét légebe röpíté. A' dolgozók közül hét azonnal meghalt 's háromnak fölguygultán maig is kétkednek az orvosok. — Néhány nap előtt a' dieppi hatóság elnök Papin gőzösen Brightonbe érkezék több urasággal, kik megakarának személyesen győződni: mennyi időt kíván meg ez ut gőzösen, mivel vasutat szándékoznak építeni Paris és Dieppe közt. Ha ez 's a' többi tervezett vasut a' csatornán innen 's tul létre jő, ugy Londonbul 12 óra alatt Parisba fog juthatni az utazó. — A' birminghami politikai egyesület sept. 14iki választmányi ülésiből következő iratot intéze a' parisi nemzetörséghez: „Igen nagy örömmel hallák Önök határozatát a' birminghami férfiak, mellyszerint az ország számára kiterjedtebb választásjogokat kívánnak ki küzdeni. Azon vizeken át, mellyek Anglia 's Franciaország szabad férfait egymástól elválasztják, de soha el nem zárhatják, politikai társulatunk tanácsibul őszinte baráti jobbot nyújtunk Önöknek. Az Önök szép 's vitéz hazája ugyanazon pártnak martaléka, melly a' mienket sanyarja 's mellynek egyetlen kormányzati elve csupán saját érdekinek előmozdításából áll. A' nemzet tömege, az ország hatalmának ez alapja 's jólétének forrása, nem bír szózatall a' törvények alkotásánál; miknek azonban vakon engedni kénytelenek, valamint híven fizetni az adót, mellynek meghatározásában szinte nem vesznek részt. Így tehát Önöknél is szinte azon következmények alatt szenved a' nép e' jogtalan kizáratás miatt, mint nálunk; érdekei el vannak hanyagolva 's jogaik lábakkal tipratvak. Tagjai a' parisi nemzetörségnek! A' birminghami férfiak nem feledék a' győzelmet, mellyet Önök a' gyalázatos és otromba zsarnokság megdöntésekor a' dicsó juliusi napokban kiküzdének, 's halásan emlékeznek azon hatásra, mellyet a' népakarat olly fölséges nyilvánítása az angol javító törvény ügyében gyakorlott. A' nemzetörség zászlója volt az, melly a' parisi hőöket amaz örökké emlékezetes napokban lelkesülésre bátorítá, 's most ugyanazon moesoktalan lobogó alatt készül összeseregleni a' parisi nemzetörség, hogy azon elveknél, mikert akkor vért ontá, tettegi gyakorlatba hozását eszközölje. Önöknek 's magunknak olly böcsületes rokonszenyvel kívánunk most szerencsét, melly csupán azon férfiakat lelkesítheti, kik egyenlő reménytől hevülve, egyenlő célra törekszenek; ohajtjuk, hogy Önök mostani békés, törvényesü törekvéseik fölkételesen sikerüljenek, mint korábbi dicsó faradalmik egyetlen zsarnok gyalázatos tettei ellen.“ E' szerencsekívánat hihetőleg még jobban fel fogja izgatni a' parisi nemzetörséget. —

(M. Herald.) Cambridge György hg sept. 21kén Cornwall ezredes kíséretében Falmouthba utazott, honnan Braganza ragközősen Gibraltarba fog hajózni. Darab ideig ott tartózkodása után Culloden l. álnév alai beutazni szándékozik nagyobb részt a' szárazföldnek. — Bowring tr. Egyiptusból

visszajötté óta már több ünnepi lakomával tisztelték meg. Kilmarnokban Paisleyben 's utóljára Manchesterben beszédeket tartott Anglia kereskedéséről, mikben szép alaposágot fejt ki, 's nyilván tanusítja, hogy utazását nem bélyegezhetni haszontalanoknak. — O'Connell helyzete a radicalok ellenében mindig sajátabszerű kezd lenni. Az irlandi néphez intézett harmadik iratában egyenesen óvakodásra szólítja fel honfitársait az angol tuzó radicaloktól, 's többi közt következőleg nyilatkozik: „A' tuzó radicalok Angliában, véleményem szerint, az által, hogy sokat kérnek, még pedig gáncsra méltó móddal, 's mindenkit gyalázzal árasztanak el, ki nem akar annyira menni, mint ők, egyszersmind pedig a' birtoktulajdonosokban retteget ámosztanak, valóban csak káros befolyást gyakorolnak minden józanabb radical kívánatra. 'S azért velükkel szövetségről annyi ideig is kár gondolkozni, mennyit e' levél átolvása meg kíván.“ — E' nyilatkozatért a' londoni tuzó radical társulat felszólítást szándékozik az irlandiakhoz intézni, mellyben O' Connellt a' nép bizalmára érdemelenek fogja nyilatkoztatni. E' hírt azonban a' M. Chronicle oda kívánja módosítani, hogy az angol radicalok csupán arra kérendik az irlandiakat, hagyának föl most részletes követelésik sürgetésével, és segítsék inkább kivívni a' népalkotmányt, mellynek megnyerése után minden sérelmük ugys önkényt el fogna enyészni. — Canadai hírek szerint Durham gr. aug. fogytán Montrealban tartózkodék, hol valamennyi amerikai angol kormányzó köztanácskozásra várja a' gyarmatok ügyében. Több canadai lap ismétli, azon néhány amerikaiban olvasható hírt, miszerint a' mainei kormányzó az éjszaka keleti határszelen mérnöki munkálatokat parancsolt folyamatba vétetni katonai őrsapat kíséretében, azon földrész iránt, mellyet az egyesült szabad tartományok sajátjuknak követelnek. E' rendszabály általános vélemény szerint, könnyen komoly következményeket szülhetne. Néhány lap azonban az egész hírt koholmánynak mondja. — Charlestonban kiűtött az annyira félelmes sárgaláz; aug. 21ikeig mindazáltal nem sok áldozatot ragadott el. Az amerikaiak idegenek lázának (strangers' fever) nevezik e' pusztító nyavalyát, mivel jobbadán csak az idegeneket szokta halálosan megtámadni. — James Collinsworth texasi főbíró jul. közepén halva lelék az utcán. Testén erőszak jelei láthatók, de a' tettest még nem tudják. — A' jöremény fokánál folyvást vérengző harcokat küzdenek a' benszülöttek az európai gyarmatosak 's fekete rabszolgáik ellen. Legközelebb 120 fehér férfit, 55 némbert 's 191 szerezest gyilkolának meg. A' kormányzó irtó háborút készül ellenük kezdeni. —

A' westminsteri radical népgyűlésről következőleg nyilatkozik az angol sajtó: (Times.) E' gyűlés követelési csupa politikai agyremek, mikből a' nép semmi javulást nem várhat. Ha van törvény, melly a' parlament elvek fölbomlása nélkül boldogabbá tehetné a' népet, ugy a' törvényhozóság azt minden gyűlés nélkül is azonnal megadná. (Itt feleli a' Times, hogy a' gabnatörvény eltörlesztése tetemesül javítva a' nép sorsán, a' parlament elveket pedig épen nem sértené.) (M. Post) E' gyűlésben nem lehet hallani azon durva modoru szónokokat, kik hasonló gyűlésekben a' nép lelkét izgásba szokták hozni mintegy husz év előtt. Verselők 's regényes irlandiak állottak most színpadon, jóillatú zsebkendővel; de vajmi nyomoru pótlékul szolgálának ily férfiak Cobbet vagy Hunt helyett. A' régi idők e' radical férfiai jobban tudák használni a' nép lelkületét. Marhahusról és sódarról szólnak azok, szuronyokru és hóherrul, 's megfoghatóvá tevék, hogy a' kormány drágává teszi az elelmi szert, a' büntéseket pedig annál olesobbakká. A' mostani radicalok ellenben csupa böleselkedésről 's költészi nézetekről ábrándoznak cifra mondásokban, mikért batkát sem ad az anyagibb adagokhoz szokott tenyeres talpas köznép. (Standard.) Ki akarja még ezentul is veszélyesnek ragalmazni a' londoni radical testületet? Bár minden conservatív ismerné barátit 's azon bizalommal viseltetnék irántuk, mellyet barátai viszonyok megkivánnak. Bizonyosakká tehetjük a' radicalokat, miszerint épen a' dolgozó osztályban találának legjobb barátokra 's legbiztosabb pártvédekre a' conservatívek, mikép azt mostani gyűlésekből világosan láthatják. (Globe.) Soha népgyűlést bohózatnak szidalmazni nem fogunk; de ez összefutása néhány embernek a' Palace-Yardon valóban bohózatához közelít, ha meggondoljuk, hogy egész Angliából képviselők megjelenése volt hirdetve. Wadetr. legroszabb embereknek szidalmazása a' whigekek, 's ezt olly kétségtelennek állítá, hogy a' bizonyításba boesátkozást épen nem tartá szükségesnek. Rendőrségre nem is volt szükség ez egész gyűlésnél, ellenben mennyi vér folyt mindig a' tory kormány alatti népgyűléseknél! Gondoljunk csak vissza a' peterloo vérontásra 's áldjuk az istent, hogy jobb időt virasztá reánk. (M. Chronicle.) Ha Feargus O' Connor 's társai radical szózata ezuttal süker nélkül hangzott is el Londonban, nem tesz az semmit, miután a' gyárvarásokban már megtevé illő hatását a' tory-radical Oastler kiáltozása ellenében. (Courier.) A' dolgozók e' gyűlésében uralkodott rendem nem fog senki csudálkozni, ha meggondolja, mennyire emelkedék utóbbi időkben a' fővárosi iparúzó nép értelmessége. A' nép e' napi magaviselete mutatja, hogy érdemes és érett kívánattal teljesítésire. (Sun.) Több vagy kevesebb ember volt e' gyűlésen, az itt nem határozhat, hanem a' gyülekezetben uralkodott komoly szilárd elhatározottsága szellem adhatja csak valódi becsmértékét. Minden mozdulat ezt látszék mondani: „Mi nem engedünk játékot üzni velünk!“ —

Franciaország.

Paris, sept. 23ikán: A' parisi kerületben minden felévi katonai szabadságot megszüntetett a' kormány, miből általános az következettik, hogy Schweizzal bajosan fog diplomatai uton elintéztethetni Napoleon Lajos hg ügye. — Ludolf gr. nápolyi követ Parisba érkezte azon biztos reményt ebreszté, miszerint a' szicziaili 's francia udvar közt ismét rendbe jövendnek a' régi diplomatai viszonyok. Ludolf gr. husz évvel tovább viselt már követési hivatal Londonban. Megerkezte következtében már most a' francia udvar is minélelőbb követet küldend Nápolyba. Az udvar határozatlanul ingadoz Rumigny és Mortier közt; a' nápolyi király azonban

az utóbbi részre nyilatkozik. — Van Halen tábornok Brüsseltől Parison keresztül gyorsan Madridba utazik, hol Espartero ajánlatára hadministeri tárcza 's fővezérség várakozik reá a' központi hadseregénél. — A' la France lap parancsot kapott a' rendőrségtől azon állítása visszavonására, miszerint Gisquet egyik legközelebbi éjjel konyhaajtón a' tulleirákba eszszott, hol hosszas beszéde vala bizonyos igen magos személlyel. A' szerkesztőség engede ugyan a' parancsnak, de a' közönség csak az első hírt hiszi, mert az említett lap olly híven írja le azon titkos lépcsőket 's termeket, miken keresztül a' Rivoli utcából Lajos Fülöphez juthatni, hogy a' dolog valóságát teljességgel nem vonhatni kétségbe. Ugyan a' la France érintett cikkéből még az világlik ki, miszerint Gisquet félkezű, a' másik keze helyett valamely mesterséges kampót visel öltönyujában, mi azon elménczéséget szülé több lapban, hogy Gisquet egy kezűsége daczára is olly jól értett a' zsebeléshez, mintha ép két kézzel lett volna el látva. — Azon, több ministeri lap által terjesztett, hír, hogy Mazzini 's Ruffini olasz szökevények Schweizzba menekvének, nem valósl, sőt bizonyos, miszerint eddig még nem hagyák el Londont. Egyébiránt ezen aprólékos surlódások daczára tökéletes szélesönd uralkodik a' politikai légben. Az ércz harcokozkák földön hevernek 's legkisebb érintésre szerte gördülnének, de, mint látszik, nincsen hatalom, melly ez érintést véghez vinni merészené. Hollandiát 's Belgiumot már halálra kinozza az örökös jegyzőkönyv-vitel, 's a' szultán és egyiptusi basa is ásit már unalmában. Mindenütt meg van harapva a' viszály almája, de azonnal elrántják azt, mi helyt valaki leakarja harapni a' megkezdett darabot. Spanyolországban a' polgárháboru minden lépte egyegy hatásteljes szomorujátékot képez, 's következményt mégis mindedig nem láthatni. Ugy látszik, minden spanyolban új eleven példányá támadt föl a' manchai lovagnak. A' szegény juste milie harezra vig ugyan a' schweizi szabadelműséggel, de nem olly eredeti 's változatos, mint a' spanyol háboru. — A' politikai nevezetességek mindnyájan elhagyák Parist 's utazásban szednek új erőt jövő kamrai ülésekre. Thiers Olaszországban tartózkodék 's adatokat gyűjt bizonyos történeti munkára, mellynek tartalmát még titok földi. Tocqueville egy új munkán dolgozik a' népfölsegről; Hugo Victor pedig új dramákkal készül föllépni a' kamra-megnyitáskor, és számos deli hölgy már előre gőresőket kap a' hasonlíthatlan élvezet meggondolásától. — Alig érkezett Orleans hg Parisba 's már ismét a' lunevillei táborba utazott. Minden fölől hadi készületeket 's nagyszerű tábori gyakorlatokat láthatni, 's még sem valószínű, hogy Schweizzal szemközt fenyegetésnél egyebet fogna használni a' kormány, mert a' kamra pénzügyi tekintetből minden háborunak ellensége; háboru Schweizzal pedig igen népszerűden. A' parisi 's versaillesi köznép szereti ugyan szidalmazni a' schweiziakat, mivel a' nagy 's utóbb a' juliusi zendület alkalmakor mindig Bourbonok mellett harcolának, 's maguk a' keleti tartományi gyártulajdonosak 's kereskedők szinte gyűlölik őket, mivel a' Schweiz és keleti francia tartományok közt divatozó esempészet nagy mértékben káros befolyást gyakorol kereskedésükre; de ezek csak helybeli szenvedély-lobbanások, mikből nem gerjeszthetni nemzeti harcot. A' francia köznép valódi ellenszenvet csupán Prusszia ellen ércz az 1814 — 1815iki háboru miatt. A' régi nemzeti gyűlölség Angliá ellen már jobbadán elhidegült, mivel a' két ország közt semmi határszel összeköttetés vagy érintkezés nem létezik. Az ausztria-elleni nemzeti gyűlölség pedig még inkább megszelidült. Belgium, mellyet német részről vissza taszítának, e' pillanatban ugys is ment minden német befolyástól. Nagytás nélkül elmondhatni, miszerint egész Parisban összesen talán husz ember sem véli hihetőnek a' harcziütést Schweiz és Franciaország között. Sokat reménylenek még a' jobban értesültek különösen azon hatalmas béke utján törekszik eldöntetni e' kellemetlen ügyet. Általányosan hiszik Parisban, hogy a' kisebb cantonok egyhangulag Lajos Fülöp kívánata mellett fognak nyilatkozni, Ausztria 's Prusszia pedig több nagyobb canton kívánata szerinti szavazatra bírand, 's így ha Zürich és Bern nem ellenkezik, minden kívánt sükerrel menend véghez. A' fiatal Napoleon el van ítelve. Bizalmat teljességgel nem képes gerjeszteni. Schweizzban jelenléte csupán némely határszeli örkatonát csabíthat fölkelésre; de ez említésre is alig méltó. Egyedül a' republicanus párt forrong Franciaország keleti tartományi nagyobb részében; de a' földművelők, kereskedők 's földbirtokosak minden mozgalomtlal idegenkedni látszanak. Mit akar tehát a' fiatal hg olly körülmények közt kezdeni, 's mit vélnek reménylhetni néhány párthívei? Minden egyes embert 's minden francia lapot rendkívül élénkül érdekel e' tárgy; de a' nemzet összes tömege csak sajnálattal képes az arenenbergi hősré tekinteni. — Francia gyarmatokból érkezett hírek egyhangulag szomorító helyzetünkről szólnak. Az ültetvényesek szüksége már legnagyobb fokra hágott; raktáraik telvék cukorral, de mit ér ez, midőn eladni nem képesek azt. Kétségbeesés hangján intézének legközelebb kérelmet a' martiniquei kormányzóhoz 's egyszersmind a' francziák kiralyához. Ez utóbbi tól leszállítást kéri a' beviteli cukorvámak, 's hogy 30 ezer hordó cukrot bár minő lobbogó alatt külföldre vihessenek. E' kérelmek következtében beszédet tartott a' gyarmati tanácsban a' martiniquei kormányzó, 's mindjárt első szavai azon biztosítást nyujták, miszerint a' király nem kívánja szerencsétlen sorsra juttatni gyarmatit. Beszéde folyamában alig észrevehetőleg a' rabszolgák nem sokára megváltozandó sorsáról emlékezték; minél azonban mindenkor a' főnálló törvények fognának vezérelvül szolgálni. Ő maga (a' kormányzó) egész figyelmét a' társaság azon szerencsétlen osztályának javítására szándékozik fordítani szellemi 's anyagi tekintetben, egyszersmind pedig reményli, miszerint az ültetvényesek teljes akarattal segíni fogják őt illynemű fáradaimban. Ezután a' gyarmatot illető költségvetésről is névszerint annak könnyebbitéséről szóla, igérvén egyszersmind, mint mondá a' ministerség tudtával, hogy a' beviteli cukorvám minden esetre a' gyarmat kívánatnak megfelelő módosítást nye-

rend. Zárszavai nyugalomra 's állhatatos békefontartásra inté a' népet 's minden jót ígért. A' gyarmati tanács biztatónak mondá ugyan válaszában a' király ígértét, de egyszersmind megvallá, hogy még az nem képes minden aggságot lecsöndesíteni. Mi pedig a' szerencsének fölszabeditására czélzó szavakat illeti, arra nézve nem véle az ültetvényesek megegyezését kieszközölhetni a' tanács, mivel minden egyes ültetvényes olly jogszerű birtoknak tekintí rabszolgáit, hogy azoktól erőszak nélkül bajosan fog megvál- ni. — Texasból írják, miszerint Anglia kereskedési szövetségre lépett ez uj szabad tartománnyal. E' szerződést Texas függetlensége megismerésének tekinthetni. Köztudomásu, miszerint Texas háboruban él Mexi- coval, 's így a' mexikói kormány alkalmasint nem tekintendi Anglia e' léptét barátság jelének, főkép miután Anglián kívül még egy ország sem ismeré meg Texas függetlenségét. — Eleinte mindenki fölötté könnyűnek véle franczia akarat alá igazhatni a' mexicoiakat; állhatatosságuk azonban ellenkezőt bizonyít, 's az ország távulsága és franczia hajók súlyos hely- zete az ottani partvidéken kétségtelemné tesz, hogy csak nagy erőködés- sek és iszonyu áldozatok dönthetik el a' francziákra nézve kedvezőleg ez ügyet. Azon hajók száma, mellyek most az ostromzári szolgálatot telje- sítik, nem képesek köteleességüknek tökéletesen megfelelni rendkívül cse- kély számuk miatt, a' legénység nagy része pedig beteges és kedvetlen. Súlyosbitja e' körülményt még az, hogy harcziütkéskor azonnal minden oldalról martalócz hajók fogják nyugtalanítani a' franczia ostromzári ser- get. Ezenkül pedig a' mexikoiak büszkéek 's vakbuzgók, és bizonyosan nem fognak mindjárt az első álgylövéstől megijedni, mert kereskedésük igen keveset szenved, minthogy több uton szabadon üzhetik azt, főleg ha illy csekély erővel munkál ellenük Franciaország. —

(Messenger.) Ventura tábornok, Allard fegyvertársa a' lahorei fejde- lem szolgálatában, Parisban mulat; a' kir. család igen megelőzőleg fogadá őt. — Le Cateauban sept. 16kán föllállíták az elhunyt Mortier tábornagy, trevisoi hg. emléket. A' talapatot két márványoszlop képi. Az emlék elő- részén e' szók olvashatók: „Mortier tábornagnak, születék Le Cateau- ban 1768ban; gyilkos kéz által elesett a' király oldalánál július 28dikán 1835.“ — Béranger költész elhagyá magányos mezei lakát Tours mellett, hol darab idő óta legmélyebb magányban élt, mindentől elvonulva, 's ba- rátaí sürgető kérelmére ismét Parisba utazik. Tours város nem örömet lát- ja a' nép e' kedvencének távoztát, 's az ottani tudományos társaság, mellynek Béranger tagja nem volt, sőt gyűlésin sem jelent meg, 2 ezer franknyi értékű arany emlékpénzt ajándékozott neki, mellynek egyik ol- dalán a' költő neve látható e' körirattal: „Tout pour la patrie“, 's érkez- te és távozásának napja, másikon pedig: „les citoyens de la ville de Tours.“ — September 22ikén tartott kabinetí ülésben a' gyarmati czukorvámot leszállítá a' kormány, mi által tetemesül segíté a' franczia gyarmatok nyo- masztó sorsán. — Különösen bélyegző Franciaország erkölcsi álláspont- jára nézve, hogy a' kétszeres öngyilkolások soha nem divatozának még olly nagy mértékben, mint jelenleg. Ma például két szerelmes megeskü- szik, hogy egyszerre véget vetend életének 's gyakran a' sors vagy vé- letlenség különös játéka által megtörténik, hogy az egyik, ki a' másikat megölé, vagy legalább öngyilkosságra bírá, életben marad 's törvényszék elibe kerül, midőn aztán az esküttek csupa szánakozásból „nem vétke“-t mondanak ki fölötté. A' szenvedély kicsapongásinak büntetlenül hagyása csakhamar uj bűnöket szül. A' férj féltékenység dühében, vagy épen egé- szen hideg vérrel megöli nejét, a' szerelmes barátneját, ez pedig imá- dóját. Mind ez meglepő könnyűséggel megy véghez; mindenki fölhatal- mazva véli magát mások élte fölött rendelkezhetésre. Mintegy időtöltésből ölik meg egymást az emberek, vagy mások hiányában önmagukat. Minden tökéletes erkölcsi féltelenségre mutat. Tíz évi gályabüntetésre nem is he- derítnek az emberek, csak egy perczig sárga keztyűsen 's byroni arczczal mutathassák magukat, azon büszke öntudattal, hogy első polczra emel- tetnek a' gazemberek közt. Így már most a' vétség nem lep meg senkit 's nem is undorít, mert mindennapivá lett. A' gyilkolási eszme buján virág- zik Franciaországban, 's nem sokára olly erkölcsi állapotba helyezendi az országot a' túlfeszített finomság 's hazugság, hogy csak vademberek lakához lehetend azt hasonlítani. — Franciaország ellenséges viszonya Buenosayres 's Mexicoval mindedig nem nyújt javulásra reményt. A' con- gressus ugyanis nemcsak minden tekintetben helyeslé Rosas tábornok, buenosayresi főkormányzó tetteit, hanem egyszersmind föntarta magának, hogy az ostromzár által okozott károkért annak idejében illő fizetést kö- vetelend Franciaországtól. Egyébiránt az ostromzár folyvást tart 's a' fran- czia kormány, mint látszik, ez ügyben teljességgel nem szándékozik en- gedni. —

S c h w e i z.

Berni lapok szerint a' görög királyné sept. 17én délben városukba ér- kezék. — Az egyes cantonok nagytanácsai Bonaparte Napoleon ügyben már egyenkint nyilatkoznak, és ezen határozatokra támaszkodva fog az oct. Ijén összejövendő szövetségi gyűlés végválaszt alkotni ez ügyben. St. Gal- len 93 szóval 26 ellen ugyanis a' franczia kívánat elmellőztetését kívánja 's meghatalmazza a' szövetségi gyűlést a' haza védelmére katonaságról és pénzről szabadon rendelkezhetésre. Solothurn hasonlóan 58 szóval 43 ellen a' kiüzetési kívánatot félre kívánja vettetni azon feltétel mellett, hogy Na- poleon Lajos nyilatkozzék: vajjon franczia vagy schweizi polgár? Lu- zern ellenben 61 szóval feltétlenül visszaveti a' franczia követelést. — A' schweizi nemzeti egyesület sept. 10érül következő körlevelet bocsáta ki, mit mi kivonatan közlünk: „Szövetségesek! Az idei főgyülekezet sept. 23án leend regg. 9 órakor; tárgyai lesznek: a' biztosság ez évi munká- lata; főtárgy azonban helyzetünk leend Franciaország ellenében. Schweiz a' franczia júliusi zendület óta a' franczia kormánytul gyakorta szenvedé mel-

tatlanságokat, mindig azon biztatgatással: „hogy ez legutószor történik.“ De hogy a' méltatlanságok ismét elkezdetnek, senki sem kételked 's méltán, mert a' franczia követelés eléggé világos. Miként minden méltatlanság sértőbb és éle- sebb vala, úgy Lajos Pülöp legujabb terve az eddigieket mind felülmulja. Ezen eset nem egyes személyt vagy viszonyt, hanem a' nemzeti létel legfontosb el- vét támodjameg, t. i. akarat nélküli mozgonyi legyenek e' egy jogtalan és ide- gen rendőrségnek a' schweizi hatóságok? A' franczia kabinet kívánata Na- poleon Lajost illetőleg, ki 1832 óta thurgau és így schweizi polgár, sza- bad néphez méltatlan, népjog elvivel homlok-egyenest ellenkezik 's a' nép anyagi és erkölcsi kifejlése alapját felforgatja; — továbbá a' szövetségi gyűlés e' tárgybeli vitája olly komor felleget von jövődönk egére, hogy, véleményünk szerint, a' nép szabadon, nyíltan 's leplezetlenül köteles nyilatkozni 's mindenre készen tartani magát; ha csak a' nép némaságát gyöngéje és jogairuli önkénytes lemondása gyanánt nem tekintjük. En- nek következtében, mikint ezelőtt minden hazafit tárt karokkal fagadott a' nemzeti egyesület, bár nem volt tagja, annál inkább most minden haza- fi fölszólitatik, kinek szíven fekszik a' hon önállása 's becsülete, a' lan- genhali gyülekezetben részvevésre; jelenlétük által az ügy iránti érdekő- ket nyilvánítsák 's tanácskozzanak, mit kellene tenni a' nép részről, a' hazafilag gondolkozó hatóságokkal egyesülten, a' nemzeti becsület fentar- tására.“ —

Revue des deux Mondes szerintis folyamodott szolgálatért Napoleon Lajos a' muszka czárhoz. Arenenbergi levél azonban egyszerűn tagadja az egész dolgot 's Napoleon Lajos e' hirnek ünnepélyesen ellenmond.

Thurgau canton kistanácsa elnökéhez Napoleon Lajos következő íro- mányt intéze: „Elnök ur! Midőn Montebello hg jegyzékét a' szövetségi gyűlés elibe terjeszté, nem akarám magam a' franczia kormánykö- vetelésinek alávetni; mert vonakodásom által szándékom vala megmutatni, miszerint Schweizba minden köteleesség-mulasztás nélkül tértem vissza 's hogy van jogom az itt maradásra 's itt segélyt 's ótalmit is nyerendek. Schweiz tanusítá egy hónap folyta alatt hathatós ellenmondásával 's most az eddig összegyűlt nagytanácsok határozatával, miszerint méltóságát és jogait kész föntartani. Mint független nemzet tudá köteleessége teljesítését. En pedig fogom tudni tenni köteleességem 's a' becsületszónak hű maradandok. Üldözhetnek engem, de meg nem alázhatnak. Mivel a' franczia kor- mány nyiványítá, hogy a' szövetségi gyűlés vonakodási, kívánata telje- sítésit illetőleg, háboru-jelül szolgáland, mellyben Schweiz áldozatkint eshetnék el; nincs tehát egyéb hátra, mint azon országbul eltávoznom, hol jelenlétem igen igazságtalan követelések tárgya 's ürügyül szolgál nagy szerencsétlenség-okozásra. Kérem tehát Önt, Elnök ur, tudósítsa a' főhe- lyet, hogy én elutazandom, mihelyt a' nagy hatalmak követségitül meg- kapom a' szükséges utlevelet, oda, hol biztos menedéket fogok találni. Midőn most elhagyom Európa azon egyetlen országát, mellyben ótalomra 's védelemre találék, midőn elhagyom azon helyet, melly annyi sok ok- bul kedves előttem, tanusítani reményem a' schweizi nép előtt, miszerint irántam mutatott tisztelete 's vonzalma jeleire méltó valék. Soh' sem felej- tendem el azon cantonok bánásmódját, mellyek mellettem olly hősileg nyilatkoznak, főleg Thurgau canton nagylekű ótalma állandó emléket vés szívembe. Reményem, ezen elválás nem lesz örökös, 's jövendő még nap, mellyben a' nélkül, hogy két barátságos nemzet érdekít kockázattám, föltalálom ujjlag azon menedéket, melly nekem 20 évi lakás 's kivitt jog- gok által másod hazámmá lön. Legyen Ön, Elnök ur, a' hatóságok iránti halás érzelmim tolmácsa, 's legyen Ön biztosítva, miszerint csak azon gondolat enyhíti fájdalmam Schweizitől elbucszásomkor, hogy távozásom által Schweiz több csapástul ment marad. Arenenberg, sep. 22én 1838. Fogadja Ön 's a' t. Bonaparte Napoleon Lajos.“ A' schweizi Republica- nus erre következő jegyzést tesz: „Napoleon Lajos e' lépése a' dolgon egészen változtat. A' főhely megnyeri hihetőleg a' szükséges utlevelet, a' hg elutazandik, Montebello az ügyet abban hagyja, a' rendkívüli szövetségi gyűlés oct. Ijén nem ülend össze. 'S mi az egész dolog követke- zménye? 1) szívek és vesék vizsgáltattak meg; a' nép tanula ismerni azo- kat, kik nem esüggedtek el 's a' vesztési óráiban valamit tudának létesíteni; 2) a' nyugati Schweiz, az olasz Schweiz, a' többi schweiziak háromszo- ros tiszteletét nyere meg; a' szövetség sokkal rokonibb. — Appenzell can- ton nagy tanácsa egyhangulag félreveté Franciaországnak Napoleon Lajos kiüzetését tárgyzó követelésit. — A' nyugati Schweizban a' polgárkatonaság minden perczen készen áll az indulóra, a' hadiszereket beszerezték, az ön- kénytesek csapatí elrendezték, több pontnál hirnökök vannak föllállítva; a' rendes haderő hatóságok, az önkénytesek pedig a' nemzeti egyesület berni választmánya vezérsége alatt állanak, melly egyesület, Bernt kivé- ve, minden cantonnal legjobb egyetértéssel munkálkodik. A' hazafiúi buz- galom úgy látszik a' szépnemet is megkapá. — Wollerauban aug. 20kán egy- házi járdalat alkalkalmával a' szaru és körömpártiak között véres vere- kedés történt. A' lelkész egy házba futamlott. A' körömpártiak levé- nek győztesek. —

O l a s z o r s z á g.

A' görög királyné Maximilian gőzösen sept. 7én Anconába érkezék, innen 11én utját szárazan folytatandja; egyébiránt a' királyné Missolunghi grnő álnév alatt a' legnagyobb titokban utazik.

Pénzkelet: Bees, oct. 3án: 5 pCtes statuskötelezvény 107 1/3 ft., 4 pCtes 100 3/8 ft., 3 pCtes 80 1/4; 1834ki 500 flos kölcsön 641 2/3 ft. bankrésztvény 1460 1/2 ft. —

Gabonaár: Pest, oct. 5én: Tiszta buza 138, 125, 110; — Kétszeres 100, 90, 85; — Rozs 80, 75, 70; — Árpa 78, 74, 70; — Zab 52, 50, 46; — Kukucza 95, 90, 85; — pest.m. v. garas.

Dunavizállás: oct. 4ikén 5' 4" 0" — 5ikén 5' 1" 6" — 6ikán 5' 0" 3"

PE
szerda,
FOGLAL
S
U
Á
F
M
Ó cs.
László gr. n
által megír
számföltö
föltötti erd.
vezni méltó
M a g y
táv ur, Ro
mínez ezer
gyar tudós
deléséből D
B u d a
a' német te
tön venyigo
mintájára.
tetszéssel f
tárvott a' k
uton figye
mind lépne
gett a' fran
esés süker
gyarország
kedésünk e
vid idő mu
adatek „Ga
Pál. A' for
kissé dara
tebbek köz
gényes mü
bérszünette
irta Gaal,
kedveltség
pályolt kiv
előadások
káját is va
meg reper
születésnap
delmével ü
re nézve;
lai janitor
trio“ lóhat
füredi vas
veszélyes
olvasta vo
a' magyar
Peleskén
tialis szer
megölje,
gyilkosok
's megegy
ül nyeri;
ságot úgy
A' géczí l
jesité, 's
vid vázlat
tekkel, a
rajta, me
sé a' szin
fisztelé m
dunkra.
G y ö
gr. Zichy
's a' Hans
Vas, Mos
urodalom
helytartó-
olvastató-
szabályoz
nevezetv
nyok 's n
foganatba
roly igaz
vaslata c
jelesen a'
fölvilágos
zások föl
kások ha
kiván bo
rel fizete